

дестимулятори. Як міра відстані використовується Евклідова відстань. Отримані відстані є вихідними величинами, які використовуються під час розрахунку інтегрального показника – коефіцієнта таксономії. Враховуючи те, що за своєю суттю категорія «потенціал» відбиває не лише наявні, а й потенційні можливості, інтегральний показник рівня фінансового потенціалу, визначений методом таксономії, буде відображати рівень досягнення максимально можливих фінансово-господарських показників діяльності підприємства.

Інформаційні джерела:

1. Гросул В.А. Формування фінансової стратегії підприємств роздрібної торгівлі : монографія / В.А. Гросул, Т.С. Колеснік. – Х. : ХДУХТ, 2015. – 239 с.

УДК 658.005.5

І.В. Грабовська (*ХНУ, Хмельницький*)

РОЛЬ КОНТРОЛІНГУ В ЕФЕКТИВНОМУ УПРАВЛІННІ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах подолання кризових явищ в економіці, глобалізації господарських зв'язків та інтенсифікації виробництва важливе значення приділяється вивченню проблем сталого розвитку промислових підприємств, як здатності гнучко і оперативно реагувати на процеси, що відбуваються в навколишньому бізнес-середовищі. На перший план висуваються економічні критерії оцінки ефективності діяльності підприємств, підвищуються вимоги до гнучкості і оперативності управління з позицій забезпечення сталого та ефективного розвитку.

Для ефективності прийнятих управлінських рішень необхідно не тільки забезпечити надходження інформації, що відбиває реальний стан справ, організувати уніфіковану, стислу, чітку і просту форму її подачі, але і дотримати своєчасність її надходження. Тільки оперативність збору і обробки даних, їх значимість і актуальність дозволяють приймати ефективні бізнес-рішення. І тут центральне місце займає система обліку промислового підприємства, зокрема рівень її розвитку. Зі збільшенням обсягів інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень і скороченням термінів на її надання, відповідно зростає число подій господарської діяльності підприємства, які потребують обліку.

Сьогодні на вітчизняних підприємствах досить швидко йде процес інтеграції традиційних методів обліку, аналізу, нормування, планування і контролю в єдину систему отримання, обробки та узагальнення інформації. Таким чином, ефективне управління підприємством може бути досягнуте за допомогою послідовності рішень, сформованих на підставі вивчення інформації про результати діяльності підприємства, які достовірно і своєчасно відображають стан і поведінку керованих параметрів.

Новим словом в управлінні підприємствами стає застосування системи контролінгу, як регулярного і безперервного бізнес-процесу, що забезпечує ефективність діяльності підприємства відповідно до прийнятих управлінських рішень, його менеджменту. Контролінг, будучи однією з функцій управління, має цільову спрямованість, певний зміст, прийоми, інструменти і методи реалізації.

Вивчення питань контролінгу заслуговує на особливу увагу, так як в умовах жорсткої конкуренції, в яких працюють українські підприємства, організація ефективної системи контролінгу стає першорядним завданням їх корпоративного управління. Контролінг відображає рівень організації виробничої та торгівельної діяльності будь-якого підприємства, а також рівень його системи бухгалтерського обліку. З огляду на багатогранність контролінгу та його ефективний вплив на управління підприємством, далі будемо розуміти контролінг як управлінську систему, інтегруючу і координуючу всі функціональні сфери діяльності для досягнення оперативних і стратегічних цілей в рамках менеджменту організації.

Це визначення контролінгу відображає:

1) контролінг – управлінська система в рамках функціонуючої на промисловому підприємстві системи менеджменту;

2) система контролінгу складається з двох функціональних підсистем: стратегічний контролінг і оперативний контролінг, які вирішують свої цілі і завдання;

3) контролінг як ефективний механізм інтеграції та координації всіх функціональних сфер діяльності для досягнення поставлених стратегічних, тактичних і оперативних цілей, програм планів, задач сталого розвитку підприємства і його структурних підрозділів.

Удосконалення системи контролінгу є невід'ємним елементом системи управління підприємством. Концепція контролінгу є стрижнем, навколо якого повинні бути об'єднані основні елементи організації і управління діяльністю підприємства, а саме: всі категорії бізнес-процесів і їх витрати; центри відповідальності підприємства; системи планування і бюджетування, які формуються на основі центрів

відповідальності підприємства; система управлінського обліку, що побудована на основі центрів відповідальності і їх бюджетів; система стратегічного управління, яка базується на аналізі ланцюжка цінностей, аналізі стратегічного позиціонування і витратостворюючих чинників; інформаційні потоки (документообіг), які дозволяють оперативно фіксувати поточний стан виконання бюджетів центрів відповідальності; моніторинг і аналіз результатів фінансово-господарської діяльності підприємства; виявлення причин відхилень і формування керуючих впливів в рамках центрів відповідальності.

До основних компонентів концепції контролінгу слід віднести:

- формування організаційної структури, що забезпечує досягнення стратегічних і тактичних цілей та створення для цього інформаційної системи, що забезпечує ефективне вирішення завдань управління;

- орієнтацію на ефективне функціонування і розвиток організації у довгостроковій перспективі з метою отримання запланованого прибутку;

- розбиття виробничих завдань на підзадачі, а завдань контролінгу на цикли, з метою організації ітеративного процесу планування, контролю виконання і прийняття коригувальних рішень.

Для здійснення ефективного менеджменту промисловим підприємством, його сталого розвитку в умовах ризиків і невизначеності конкурентного середовища необхідно впровадження системи контролінгу. Основу системи контролінгу становить інформація про діяльність організації і стан ринкового середовища її функціонування, регулярний і своєчасний збір якої, її аналіз і планування набувають першорядного значення для підприємств.

Базові постулати концептуальних підходів до контролінгу, орієнтовані на стратегію сталого розвитку підприємства можна представити таким чином:

- отримання прибутку за допомогою рентабельності бізнесу;
- диверсифікація виробничої діяльності підприємства повинна здійснюватися при зростанні рентабельності бізнесу;
- зростання прибутковості не повинно перевищувати для підприємства допустимі рівні бізнесу;
- збалансований підхід до економічних, соціальних, екологічних аспектів діяльності.

Мета організації системи контролінгу на підприємстві може бути визначена як в широкому, так і у вузькому розумінні. У широкому розумінні система контролінгу організовується в системі управління промисловим підприємством для забезпечення підвищення його

конкурентоспроможності та досягнення збалансованої ефективності бізнесу. У вузькому розумінні система контролінгу реалізується для здійснення контролю за підвищенням ефективності управлінських рішень у напрямку економного та раціонального використання ресурсів підприємства з метою забезпечення максимального прибутку і рентабельності. Цільове завдання контролінгу – побудова на підприємстві ефективної системи прийняття, реалізації, контролю та аналізу управлінських рішень.

В умовах, що склалися контролінг для багатьох вітчизняних підприємств є необхідним для забезпечення їх сталого розвитку. Вищевикладене обумовлює важливість і актуальність подальших досліджень в галузі вивчення теоретико-методичних аспектів контролінгу та їх удосконалення, розробки методів реалізації даного управлінського інструменту на підприємстві.

УДК 657.411.8

І.Л. Грабчук, канд. екон. наук, доц. (*ЖДТУ, Житомир*)

В.М. Корицька, магістрант (*ЖДТУ, Житомир*)

КЛАСИФІКАЦІЯ ПРИБУТКУ ДЛЯ ПОТРЕБ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Прибуток впливає і на рівень використання ресурсів, і на їхній розподіл серед альтернативних користувачів. Саме прибуток спонукає підприємство здійснювати нововведення, що стимулює інвестиції, загальний випуск продукції та зайнятість.

Для більш глибокого та правильного розуміння прибутку як кінцевого результату діяльності суб'єкта господарювання важливе значення має його класифікація. Саме класифікація прибутку визначає його облікове відображення, адже вирішення питання про відображення господарських операцій на відповідних рахунках бухгалтерського обліку залежить від правильного аналізу їхньої сутності, впливу на результати роботи, від конструкції плану рахунків.

Проведений огляд літературних джерел засвідчив наявність невирішених питань, що підтверджує актуальність даного дослідження: 1) в літературі зустрічається значна кількість класифікаційних ознак прибутку та видів; 2) наявна невідповідність виділених видів класифікаційним ознакам у різних авторів; 3) окремі види прибутку не